

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“
гр. Дулово, ул. „Васил Левски“ №17 тел/факс 0864 2 27 68
e - mail: ou_smirnenski.dulovo@abv.bg
<http://smirnenski.bg>

УТВЪРДИЛ
ДИРЕКТОР:
/РАДКА НИКОЛОВА/

ПРОГРАМА

за предоставяне

на равни възможности и за

приобщаване на децата и учениците

от уязвими групи

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание – Протокол № 6 от 04.09.2020 г.

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с ученици от ОУ „Христо Смирненски“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици в ОУ „Христо Смирненски“, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

УЯЗВИМИ ГРУПИ са:

- деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности;
- хронични заболявания;
- двигателни увреждания;
- деца и ученици в риск от отпадане от училище по различни причини;
- деца и ученици, застрашени от насилие или жертва на насилие;
- деца с противообществени прояви;
- деца сираци и полусираци;
- деца от различни етнически групи;
- деца, обучавали се в чужбина и върнали се в страната ни да продължат обучението си;
- деца с изявени дарби; и др. с други идентифицирани нужди.

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на ОУ „Христо Смирненски“ като институция към тях е основано на **признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности**. За училището те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

Уязвимите групи ученици се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения.

Училищната програма за равен достъп до образование **работи** в посока за изграждане на среда за:

- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- ранна превенция на обучителни затруднения;

- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;

II. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи **включва:**

1. Принципите на приобщаващото образование;
2. Условието и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. Условието и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. Изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. Структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. Условието и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

III. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

3.1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в училище за координатор е определена Радка Добрева – заместник-директор, който изпълнява функциите си съобразно ДОС за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ОУ „Христо Смирненски“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, както и училищен логопед и педагогически съветник. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси.

IV. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

1. Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на ученика в училище до завършването на училищното образование, съобразно индивидуалните му потребности и възможностите на училището.

2. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището.

3. Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа;
- грижа за здравето
- регулярни екипни срещи между класния ръководител, учителите и другите педагогически специалисти за:
  - преглед и обсъждане на събраната информация за обучението и развитието на всеки ученик;
  - изготвяне на план за действие за обща подкрепа за отделни ученици;
  - обмяна на информация и на добри педагогически практики.

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. Дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование;

2. Образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище;

3. Учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка на учениците

Психологическата подкрепа включва:

1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес;

2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;

3. Групова работа с ученици; кризисна интервенция;

4. Работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от ОУ „Христо Смирненски“

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- специализирани средства
- ресурсно подпомагане

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Христо Смирненски“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживее на детето, с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение.

За ученици с изявени дарби също може да се изработи индивидуален учебен план.

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Пълноценна социализация на всички ученици.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за всички ученици.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

VI. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
2. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
4. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
5. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.
6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
7. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на учениците в риск.
8. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
9. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
10. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	кл. ръководители, училищен екип и координатор	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	кл. ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.2020	директор	
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	ноември, април	Библиотекар, учители по БЕЛ	
Предоставяне на	15.09, 15.10	учители в групи ЦДО,	

дейности по интереси в училището		ръководители на групи за занимания по интереси	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководител, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации – начален етап	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, пед. съветник	
Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители по учебни предмети	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители по учебни предмети	
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 3 до 7	през годината	педагогически съветник, класни ръководители	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

VIII. Дейности по програмата за приобщаване на учениците от уязвимите групи (в съответствие с чл. 263, т. 9 от Закон за предучилищно и училищно образование):

Терминът „приобщаващо образование“ (съгласно т. 22 от допълнителните разпоредби към ЗПУО) означава „процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.“

- Равномерно разпределение по класовете на учениците от уязвимите групи с цел да няма струпване на ученици в риск, което би затруднило интегрирането им в паралелките.

Отг. училищното ръководство

- Логопедично обследване на учениците от първи до четвърти клас, с цел определяне на дефицити в усвояването на учебното съдържание.

Отг: уч. логопед и кл. ръководители

- Провеждане на анкетни изследвания сред учениците от пети клас с цел проследяване на адаптирането им към новата учебна среда.
Отг. педаг. съветник, кл. ръководители
- Поддържане на контакт на класните ръководители с пед. съветник с цел обсъждане на адаптацията на ученици от уязвимите групи в класа и училището.
Отг. педаг. съветник, кл. Ръководители
- Провеждане на индивидуални консултации с деца от уязвимите групи и беседи по класовете, където те се обучават с цел превенция на прояви на дискриминация и нетърпимост в междуличностните отношения и с цел създаване на подкрепяща социална среда.
Отг. педаг. съветник, кл. Ръководители
- Консултиране на родители/настойници на децата в риск – индивидуално и в групови беседи по време на родителски срещи.
Отг. педаг. съветник, кл. Ръководители
- Сформиране на екипи за оценка на обучителните възможности на ученици от първи до седми клас за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностното им развитие.
Отг. училищно ръководство и пед. Колегия
- Поддържане на комуникация между предишния и настоящия класен ръководител и учителите в групи ЦДО на ученици от уязвимите групи, с цел обмяна на опит и информация за развитието им.
Отг. кл. ръководители, учители
- Разглеждане на семинари и педагогически съвети на теми, свързани с приобщаването на учениците от уязвимите групи.
Отг. училищното ръководство

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между пряко ангажирани страни - училище, родителската общност.

Всички участници в образователния процес трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.